

Innlegg om følgende spørsmål:

1. Hva legger dere i begrepet «fellesskolen»?
2. Hva utfordrer fellesskolen?
3. Hva innenfor mandatet vil dere være særlig interessert i å gi utvalget innspill om?

Innlegget kan benyttes av sekretariatet og utvalget slik det er hensiktsmessig, hvis aktuelt også publiseres på utvalgets nettside.

1. Hva legger UHR-LU i begrepet Fellesskolen?:

- En skole der **alle** barn og unge får god tilpasset opplæring, og opplever trivsel og mestring.
- En skole med **et bredt og inkluderende kunnskapssyn** der praktiske og estetiske fag har en viktig rolle.
- En skole med **kvalifiserte lærere i alle fag**, og der elevene har bakgrunn fra gode barnehager med tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i alle barnehagens kunnskapsområder.
- En skole der **lærerne har fleksibilitet og autonomi** i sin profesjonelle rolle.
- En skole som gir barna en **god overgang fra barnehage til skole**.
- En skole med et **godt utbygget lag rundt lærer og elev** med tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse, for å styrke læringsmiljø, motvirke frafall og forebygge utenforskap.
- En skole som befinner seg i en **samfunnskontekst som strukturelt bidrar til inkludering og forebygging av utenforskap**:
 - o en fritidssektor med sosiale ordninger, kompetanse og finansiering som muliggjør deltagelse uavhengig av sosioøkonomisk og kulturell bakgrunn, slik at fritidsaktiviteter blir reelle arenaer for inkludering.
 - o at alle involverte aktører i arbeid med barn og unge samarbeider godt, med en felles forståelse av betydningen av forebygging av utenforskap og utjevning av sosial ulikhet, **slik at fellesskolen blir støttet og styrket av alle relevante samfunnsstrukturer**.

2. Hva utfordrer fellesskolen:

- **Den viktigste faktoren for en god fellesskole er kvalifiserte lærere.** De siste fem årene har rekruttering til alle lærerutdanningene falt med 40%. SSBs kommende

Lærermotiv-fremskriving vil vise hvor stor mangelen på kvalifiserte lærere vil være fremover.

- **Skolene må bli mer attraktive arbeidsplasser med gode rammer og utviklingsmuligheter for lærerne**, slik at lærerne blir i jobbene og slik at flere ønsker å ta lærerutdanning og jobbe i skolen.
- **Barnehagene må også bli mer attraktive arbeidsplasser** slik at barnehagelærerne blir i jobbene og flere ønsker å jobbe der. Nesten alle norske barn mellom 3-5 år går i barnehage, og nesten like mange 1-2-åringene. En god barndom varer hele livet, og i barnehagene legges grunnlaget for skolegangen mtp. hvordan barnehagen møter problemstillinger knyttet til f.eks. kulturelt mangfold, et godt språkmiljø og barn med særskilte behov.
- **Gjennom stadig større grad av individuelle rettigheter i hele utdanningssystemet settes fellesskapet i /på spill** (rettigheter på individnivå, slik som både i Opplæringsloven og UH-loven). **Dilemmaene som oppstår i spennet mellom individ og gruppe** (på rettighetsnivå/juss), kan være hensiktsmessig å sette fokus på, for å utforske dem og om nødvendig finne gode løsninger.

3. Hva innenfor mandatet til utvalget vil UHR-LU være særlig interesserte i å gi innspill om?

De problemstillingene UHR-LU ønsker å trekke frem som vi mener er særlig viktige å kommentere er:

- Hvilke sentrale trekk ved samfunnsutviklingen vil kunne utfordre skolen i årene som kommer?
- Hvordan bør skolen utvikles for å bidra til å håndtere nye utfordringer, krav og forventninger i samfunnet?
- Hvordan kan skolen opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsoppdraget i alle deler av landet i en framtidssituasjon med press på offentlige ressurser, knapphet på arbeidskraft og demografiske endringer?

Kommentarer fra UHR-Lærerutdanning til disse tre problemstillingene:

Utfordrende trekk ved samfunnsutviklingen:

- **Svikt i rekruttering til lærerutdanning og læreryrket.**

Hvordan skolen bør utvikles og hvordan skolen kan opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsmandatet:

- **Kompetanse- og profesjonsutvikling for lærerne i form av forskningsbaserte etter- og videreutdanningstilbud fra lærerutdanningene ved universiteter og**

høyskoler er avgjørende for den videre utviklingen av skolen i møte med nye utfordringer, krav og forventninger i samfunnet.

- **Det må satses på lærerutdanningene – politisk og økonomisk.**
Lærerutdanningene er forskningsbaserte, integrerte og profesjonsrettede profesjonsutdanninger som innehar en **nøkkelrolle i høyere utdanning**.
Lærerutdanningene utdanner og danner profesjonelle lærere som gjennom omsorg, dannelselse og opplæring skal **bidra til at barn og unge utvikler seg, lærer til beste for seg selv og samfunnet de er en del av, og blir selvstendig tenkende, åpne og kunnskapsorienterte mennesker som deltar i demokratiet**.
- Etter fullført lærerutdanning har lærerkandidatene grunnlag for profesjonsutøvelse basert på vitenskapelig kunnskap og erfaringskunnskap. De skal ha utviklet solid fagkompetanse, et profesjonelt skjønn, relasjonskompetanse, sosiale og emosjonelle egenskaper og evne til selvrefleksjon. Morgendagens samfunn vil kreve andre kompetanser enn dagens, og **lærerutdanningene må derfor ruste kandidatene til å utvikle relevant kompetanse for de ulike kontekstene de vil møte**.
- **Formell kompetanse er i dag stadig viktigere**, og det generelle utdanningsnivået i samfunnet har økt. Barn og unge er neste generasjons studiesøkende og arbeidstakere, og **lærernes utdanningsnivå må derfor være tilpasset utdanningsnivået i samfunnet for øvrig**.
- I et samfunn der kunnskapens betydning fremheves, er **masterutdanning som hovedmodell for lærerutdanningene** en nødvendig forutsetning for å utøve fremtidens lærerrolle. Lærernes profesjonsutøvelse foregår i et komplekst praksisfelt i stadig endring, og skal være kunnskapsbasert. **Fortsatt satsing på lærerutdanning på masternivå er i lys av disse faktorene av stor betydning, også for læreryrkets status og rekruttering til læreryrket**.

Jeg vil slutte der jeg startet:

- Samfunnet, elevene og lærerne trenger en skole med **et bredt og inkluderende kunnskapssyn** der **praktiske og estetiske fag** har en viktig rolle og er rustet kraftig opp. Mange innganger til læring gjennom både hode, hender og kropp er en forutsetning for tilpasset opplæring i en inkluderende skole. **Mange vil hevde at kunstfagene har helt spesielle forutsetninger for å bygge bro mellom mennesker og kulturer**.

Idéhistorikeren Guttorm Fløistad sa det slik: *Det som fullkommengjør mennesket, er musikken. Den komponerer mennesket til fellesskap, og det fullkomne menneske er det ydmyke menneske. Det er del av en fellesskapsopplevelse, og de mennesker du har en slik opplevelse sammen med, er du i ettertid disponert for å handle godt mot.*